

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra obchodu a cestovního ruchu

Studijní program: B 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání

Daňová optimalizace vybraného podnikatelského subjektu

Vedoucí bakalářské práce:
Ing. Jarmila Rybová

Autor:
Michaela Netrdová

2010

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svoji bakalářskou práci vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, v souladu s §47 b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích, 4. března 2010

.....

Poděkování

Děkuji Ing. Jarmile Rybové za metodické vedení a odbornou pomoc při vypracovávání
mojí bakalářské práce.

OBSAH

1	Úvod.....	2
2	Literární přehled	3
2.1	Daňový systém České republiky.....	3
2.2	Daň z příjmu fyzických osob	5
2.2.1	Poplatníci daně z příjmů fyzických osob	5
2.2.2	Zdaňovací období	6
2.2.3	Sazby daně z příjmů fyzických osob	6
2.3	Předmět daně z příjmů fyzických osob.....	7
2.3.1	Příjmy osvobozené od daně	8
2.4	Základ daně.....	8
2.4.1	Dílčí základy daně	10
2.4.1.1	Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky	10
2.4.1.2	Příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti.....	11
2.4.1.3	Příjmy z kapitálového majetku	13
2.4.1.4	Příjmy z pronájmu	14
2.4.1.5	Ostatní příjmy	14
2.4.2	Struktura základu daně.....	15
2.5	Stanovení daňové povinnosti.....	16
2.5.1	Daňová ztráta	19
2.6	Slevy na dani.....	19
2.6.1	Daňové zvýhodnění	21
2.7	Zálohy na daň a daňové přiznání	22
3	Metodika práce	24
4	Optimalizace daně z příjmů v případě konkrétní fyzické osoby	26
4.1	Charakteristika podnikatelského subjektu	26
4.2	Varianta 1 – poskytnutí daru.....	28
4.3	Varianta 2 – penzijní připojištění.....	29
4.4	Varianta 3 – úroky z úvěrů na bytové potřeby.....	30
4.5	Varianta 4 – kombinace daru, penzijního připojištění a úvěru na bytové potřeby	31
4.6	Varianta 5 – odpisy dlouhodobého majetku	32
4.6.1	Rovnoměrné odepisování	32
4.6.2	Zrychlené odepisování	34
4.7	Varianta 6 – paušální výdaje.....	35
4.8	Varianta 7 – rozdělení příjmu na spolupracující osoby	36
4.9	Varianta 8 – rozdělení zisku na účastníky sdružení.....	37
5	Zhodnocení daňové strategie vybraného podnikatelského subjektu.....	40
6	Závěr	42
7	Summary	44
8	Seznam použité literatury	45
9	Seznam grafů, schémat a tabulek.....	46

1 Úvod

V mé bakalářské práci zpracovávám téma „Daňová optimalizace vybraného podnikatelského subjektu“. Toto téma jsem si vybrala, neboť mi připadá velice zajímavé, aktuální a znalosti, které během zpracování tohoto tématu získám, v budoucnu dobře využitelné. V dnešním daňovém systému můžeme nalézt zdánlivý rozpor a to v cílech podnikatelských subjektů a státu. Podnikatelské subjekty se snaží dosáhnout co největšího hospodářského výsledku, ale přitom platit co nejnižší daňovou povinnost. Naopak stát chce získat co nejvíce daňových příjmů do veřejných rozpočtů. Právě tento rozpor řeší daňová optimalizace. Její podstatou je tedy využívání metod upravujících základ daně tak, aby podnikatelský subjekt odváděl co nejvýhodnější daň. Daňová optimalizace není univerzální, to znamená, že pokud jeden podnikatelský subjekt využije určitý způsob, kterým sníží svou daňovou povinnost, nemusí tento způsob být vhodný i pro jiný podnikatelský subjekt.

Cílem bakalářské práce je optimalizovat daň z příjmu fyzických osob u vybraného podnikatelského subjektu. Budu navrhopvat různé varianty pro snížení základu daně, pro uplatnění slev na dani, variantu využívající paušálních výdajů, rozdělení příjmu na spolupracující osoby a účastníky sdružení podle zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmu v znění pozdějších předpisů.

2 Literární přehled

2.1 Daňový systém České republiky

V České republice jsou daně rozděleny do dvou hlavních skupin na přímé a nepřímé. Přímé daně se vypočítají z předmětu daně poplatníka, který je zpravidla povinen daň sám odvést státu. Mezi přímé daně patří daň z příjmů právnických osob, daň z příjmů fyzických osob, daň z nemovitostí, silniční daň a převodové daně. Nepřímé daně (až na výjimky) vybírají a odvádí osoby, které nejsou poplatníky daně. Mezi ně patří daň z přidané hodnoty, spotřební daně, daně z energií a clo.

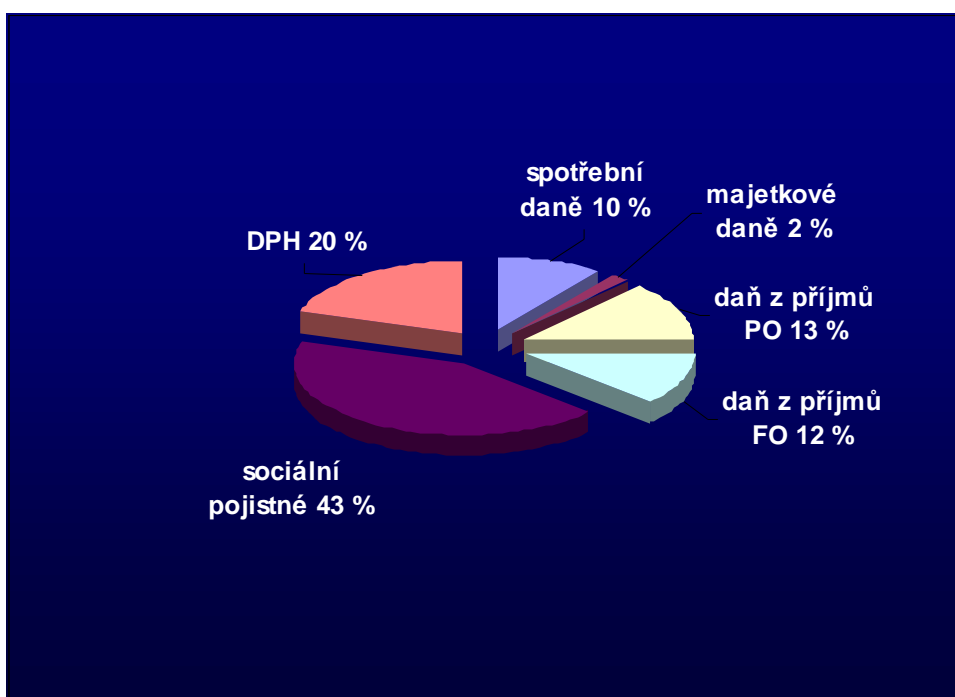
Tabulka č. 1 - Daně přímé a nepřímé

Daně přímé	Daně nepřímé	Daně, o kterých se nemluví jako o přímých a nepřímých
<i>poplatník je platí na úkor svého důchodu a nepřenáší je na jiný subjekt</i>	<i>plátce daň sice odvádí, ale nesnižuje se mu tím jeho vlastní důchod, daň je přenesena na jiný subjekt</i>	
daně důchodové	daně z obratu, daň z přidané hodnoty	příspěvky na sociální zabezpečení
daně majetkové	daně spotřební	místní poplatky v ČR
daň silniční	cla	

Zdroj: Kubátová (1997)

Dalším důležitým pojmem v daňovém systému je pojem daňový mix. Vyjadřuje jaký typ daní preferuje nebo potlačuje určitý stát. Význam jednotlivých druhů daní se měří prostřednictvím podílu výnosu jednoho typu daní na celkovém daňovém výnosu. V posledních desetiletích podíl přímých daních v daňových mixech klesá na úkor zvyšování podílu daní nepřímých. (Vančurová, 2008)

Schéma č. 1 - Daňový mix v českém daňovém systému v roce 2006

Zdroj: Makroekonomická predikce České republiky, Ministerstvo financí (leden 2007)

Ve většině zemí jsou daně z příjmů považovány za nejdůležitější. Historicky se jedná o poměrně mladé daně poprvé zavedeny v roce 1799 ve Velké Británii. V České republice byly zavedeny 1. 1. 1993. Jejich cílem je zdanění globálního důchodu každého jednotlivce tak, aby neexistoval rozdíl mezi zdaněním důchodů pocházejících z různých zdrojů. (Kubátová, 1997)

2.2 Daň z příjmu fyzických osob

Daně z příjmů upravuje zákon **č. 586/92 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších doplňků**. První část se zabývá daní z příjmu fyzických osob, na kterou se dále zaměříme, druhá část pak daní z příjmu právnických osob.

2.2.1 Poplatníci daně z příjmů fyzických osob

Poplatníky daně jsou všechny fyzické osoby, jejichž příjmy podléhají dani z příjmů fyzických osob. Můžeme je rozdělit do dvou skupin, na daňové rezidenty a nerezidenty.

„Daňový rezident je fyzická osoba, která má na území České republiky v průběhu zdaňovacího období pobývat alespoň 183 dní, a to buď souvisle nebo v součtu dob pobytu – říkáme, že osoba se obvykle zdržuje na území České republiky.

Toto pravidlo má 3 výjimky. Za daňového rezidenta se nepovažuje osoba, která nemá na území České republiky bydliště, ale zdržuje se převážně na území našeho státu, avšak:

- účelem pobytu na území České republiky je léčení,*
- pobývá na území České republiky za účelem studia*
- jde o zahraničního odborníka*

Daňový rezident má neomezenou daňovou povinnost. To znamená, že podléhá dani z příjmů fyzických osob svými celosvětovými příjmy. Teda jak příjmy ze zdrojů na území České republiky, tak příjmy ze zdrojů v zahraničí.“ (Vančurová, 1996)

Daňový nerezident je fyzická osoba, která podléhá dani z příjmů fyzických osob pouze příjmy ze zdrojů na území České republiky. Říkáme, že má omezenou daňovou povinnost.

2.2.2 Zdaňovací období

Zdaňovacím obdobím je vždy kalendářní rok. Fyzická osoba může účtovat i v hospodářském roce, ale daňové přiznání k DPFO je povinna přiznat vždy za rok kalendářní.

Pokud má poplatník příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství nebo s příjmy ze živnosti, může uplatnit jako účetní období hospodářský rok. Dílčím základem daně nebo daňovou ztrátou bude rozdíl mezi příjmy a výdaji za hospodářský rok končící v příslušném kalendářním roce.

Pokud se změní účtování v kalendářním roce na účtování v hospodářském roce bude dílčím základem daně nebo daňovou ztrátou rozdíl mezi příjmy a výdaji do posledního dne měsíce, kterým poplatník ukončil účtování v kalendářním roce. V opačném případě bude dílčím základem daně nebo daňovou ztrátou součet rozdílů mezi příjmy a výdaji v hospodářském roce a rozdílů mezi příjmy a výdaji od doby ukončení účtování v hospodářském roce do konce kalendářního roku. V případě, že poplatník využívá možnosti uplatnit výdaje procentem z příjmů, má stanovenou daň paušální částkou nebo dosahuje příjmy za více zdaňovacích období, nemůže změnit způsob účtování v kalendářním roce na účtování v hospodářském roce. (Vybíhal, 2007)

2.2.3 Sazby daně z příjmů fyzických osob

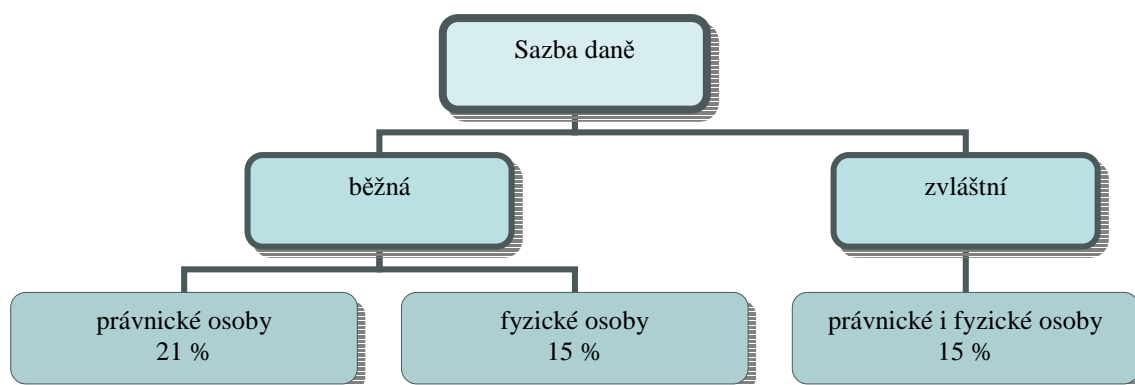
Sazba daně z příjmů fyzických osob byla v letech 1993 – 2007 klouzavě progresivní. Od roku 2008 je lineární, upravuje ji § 16 ZDP: *„Daň ze základu daně sníženého o nezdanitelnou část základu daně (§ 15) a o odčitatelné položky od základu daně (§ 34) zaokrouhleného na celá sta Kč dolů činí 15%.“*

„Nominální sazba daně je u daně z příjmů fyzických osob od roku 2008 stejná jako zvláštní sazba daně, prostřednictvím které se zdaňují samostatné základy daně.“

Zvláštní sazba daně u fyzických osob od roku 2008 už není diferencovaná.“
(Vančurová, 2008)

Používané sazby u obou daní z příjmů můžeme shrnout do jednoduchého schématu, uvedeného na následující straně.

Schéma č. 2 - Sazby daní z příjmů

Zdroj: Vančurová (2008)

2.3 Předmět daně z příjmů fyzických osob

Dani z příjmů fyzických osob podléhají veškeré příjmy fyzických osob s výjimkou příjmů, které nejsou jejím předmětem. Jde nejen o příjmy peněžní, ale také nepeněžní oceněné podle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění pozdějších předpisů.

Podle zákona č. 586/1992 Sb., O daních z příjmů § 3 odst. 1 jsou předmětem daně z příjmu fyzických osob:

- a) „příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky § 6,
- b) příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti § 7,
- c) příjmy z kapitálového majetku § 8,
- d) příjmy z pronájmu § 9,
- e) ostatní příjmy § 10.“

§ 3 ods. 4. upravuje příjmy vyňaté z předmětu daně z příjmů fyzických osob. Patří sem především:

- a) příjmy z nabytí majetku v rámci restituce a soudní a mimosoudní rehabilitace,
- b) příjmy získané darováním s výjimkou darů v souvislosti se závislou činností a funkčními požitky nebo s podnikáním a jinou samostatnou výdělečnou činností,
- c) přijaté úvěry a půjčky. (Vančurová, 1996)

2.3.1 Příjmy osvobozené od daně

Příjmy osvobozené od daně jsou sice předmětem daně, ale z důvodu osvobození se nezdaňují. Osvobození se týká asi 55 druhů příjmů. Tyto příjmy jsou uvedeny v § 4 ZDP. Nebudeme vyjmenovávat všechny osvobozené příjmy, ale pouze jen nejdůležitější skupiny. Těmi jsou :

- a) sociální příjmy, transfery
- b) náhrady škody, pojistná plnění
- c) některé příjmy z prodeje majetku
- d) příjmy související se státní politikou bydlení
- e) některý výhry. (Vančurová, 2008)

2.4 Základ daně

Jde o daňovou základnu, ze které se sazbou daně vypočítá daňová povinnost poplatníka. § 5 odst. 1 ZDP říká: „*Základem daně je částka, o kterou příjmy plynoucí poplatníkovi ve zdaňovacím období, za které se pro účely daně z příjmů fyzických osob považuje kalendářní rok, přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení, pokud dále u jednotlivých příjmů podle § 6 až 10 není stanoveno jinak.*“

Je důležité určit si příjmy zdaňované v základu daně z příjmu fyzických osob.

Postupujeme podle tohoto schématu:

Veškeré příjmy poplatníka

- Příjmy, které nejsou předmětem daně

= Příjmy podléhající DPFO (jsou předmětem daně)

- Příjmy osvobozené od DPFO

- Příjmy tvořící samostatné základy daně

= Příjmy zdaňované v základu DPFO

Základ daně fyzických osob se stanoví sečtením jednotlivých dílčích základů daně podle jednotlivých druhů příjmů. (Vančurová, 2008)

Tabulka č. 2 - Členění příjmů fyzických osob podléhající dani z příjmů

Dílčí základy daně	Samostatné základy daně
Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky	<ul style="list-style-type: none">• příjmy od dalšího zaměstnavatele do 5 000 Kč za měsíc
Příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti	<ul style="list-style-type: none">• honoráře za příspěvky do rozhlasu, televize a periodik do 7 000 za měsíc u jednoho plátce
Příjmy z kapitálového majetku	<ul style="list-style-type: none">• výnosy z obligací, akcií atd.• podíly na zisku z účastí na kapitálových společnostech a družstvech• podíly na zisku tichého společníka• výnosy z vkladů na úsporných a osobních běžných účtech• plnění ze životního pojištění• dávky penzijního připojištění

Příjmy z pronájmu	
Ostatní příjmy	<ul style="list-style-type: none"> • ceny z veřejných a sportovních soutěží • vypořádací podíly při zániku účasti na kapitálové společnosti nebo družstvu • likvidační podíl na kap. společnosti nebo družstvu

Zdroj: Vančurová (2008)

2.4.1 Dílčí základy daně

2.4.1.1 Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky

Tento dílčí základ daně se týká největšího počtu poplatníků, neboť v rámci něho se zdaňují mzdy a platy. Pro většinu populace se jedná o nejdůležitější součást celoživotního důchodu.

Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky upravuje § 6 ZDP. Příjem ze závislé činnosti je definován jako: *“příjem ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského a obdobného poměru, v nichž poplatník při výkonu práce pro plátce příjmu je povinen dbát příkazů plátce. Těmito příjmy se rozumějí i příjmy za práci žáků a studentů z praktického výcviku.”* (Marková, 2009)

Dále se za příjmy ze závislé činnosti považuje:

- příjmy za práci členů družstev, společníků společností s ručením omezeným, komanditistů komanditních společností pro společnost a za práci jednatelů
- tantiémy, tj. odměny členům kolektivních statutárních orgánů a dalších orgánů právnických osob

- náhrady za příjmy ze závislé činnosti. tzn. příjmy související s nynějším, dřívějším nebo budoucím pracovněprávním vztahem a to ať už je vyplácí zaměstnavatel či nikoli. Například náhrady mzdy, refundace mezd apod. (Vančurová, 1996)

2.4.1.2 Příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti

Tyto příjmy jsou druhým nejvýznamnějším typem příjmů fyzických osob. Jsou to zpravidla příjmy plynoucí z nezávislé činnosti poplatníka. Poplatník tyto příjmy snižuje o výdaje na jejich dosažení, zajištění a udržení.

Příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti upravuje § 7 ZDP, jsou to:

- a) příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství*
- b) příjmy ze živnosti*
- c) příjmy z jiného podnikání podle zvláštních předpisů*
- d) podíly společníků veřejné obchodní společnosti a komplementářů komanditní společnosti na zisku (Marková, 2009)*

Mezi příjmy z jiné samostatné výdělečné činnosti, pokud nepatří do příjmů vedených v § 6 patří:

- a) příjmy z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, autorských práv včetně práv příbuzných právu autorskému, a to včetně příjmů z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl vlastním nákladem*
- b) příjmy z výkonu nezávislého povolání, které není živností ani podnikáním podle zvláštních předpisů*
- c) příjmy znalce, tlumočnicka, zprostředkovatele kolektivních sporů, zprostředkovatele kolektivních a hromadných smluv podle autorského zákona, rozhodce za činnost podle zvláštních právních předpisů*
- d) příjmy z činnosti insolvenčního správce, včetně příjmů z činnosti předběžného insolvenčního správce, zástupce insolventního správce, odděleného*

insolventního správce a zvláštního insolventního správce, které nejsou živnosti ani podnikáním podle zvláštního právního předpisu. (Marková, 2009)

Uplatňování výdajů paušálem

Fyzické osoby mohou výdaje na dosažení, udržení a zajištění příjmů uplatnit buď ve skutečné výši nebo procentem z příjmů. Poplatník si obvykle zvolí ten způsob, kterým dosáhne nižšího daňového základu. Pokud uplatní poplatník paušální výdaje, znamená to, že v částce výdajů jsou zahrnuty veškeré výdaje poplatníka vynaložené v souvislosti s dosahováním příjmů z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti. V tomto případě je poplatník povinen vést záznamy o příjmech a evidenci pohledávek vzniklých v souvislosti s podnikatelskou nebo jinou samostatnou výdělečnou činností.

Tabulka č. 3 - Paušální výdaje u příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti

Druh příjmů	Paušál (%)
Příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství	80
Příjmy z řemeslných živností	60
Příjmy z ostatních živností	50
Příjmy z jiného podnikání, z převodu a využití práv a z výkonu nezávislého povolání	40

Zdroj: Daňové zákony (2009)

Podnikání při účasti spolupracujících osob

Poplatník může své příjmy dosažené při podnikání nebo jiné samostatné výdělečné činnosti rozdělit na osoby žijící s ním v jedné domácnosti. Využití této možnosti může vést k významným úsporám na dani. Své příjmy lze rozdělit na manželku a manželku a ostatní osoby žijící s poplatníkem v domácnosti.

Podíl připadající na manželku (manžela) nesmí být větší než 50 %. Částka připadající na spolupracující manželku (manžela), o kterou příjmy přesahují výdaje nesmí činit více jak 540 000 Kč za zdaňovací období. Za každý započatý měsíc spolupráce nesmí překročit částku 45 000 Kč. V ostatních případech spolupráce se příjmy rozdělují na spolupracující osoby tak, aby podíl na společných příjmech a výdajích činil v úhrnu nejvýše 30 %. Přitom částka připadající v úhrnu na spolupracující osoby nesmí činit více jak 180 000 Kč za zdaňovací období a 15 000 Kč za každý započatý měsíc.

Příjmy a výdaje nelze rozdělit na děti až do ukončení jejich povinné školní docházky a na děti v kalendářních měsících, ve kterých je na ně uplatňováno daňové zvýhodnění, nebo na manželku (manžela), je-li na ni (na něj) uplatněna sleva na dani ve stejném zdaňovacím období.

Podnikání ve formě sdružení, které není právnickou osobou

Výpočet příjmu účastníka sdružení, které není právnickou osobou upravuje § 12 ZDP. Tento paragraf říká: *„Příjmy dosažené poplatníky při společném podnikání nebo společné jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 7) na základě smlouvy o sdružení a výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů se rozdělují mezi poplatníky rovným dílem, není-li ve smlouvě o sdružení stanoveno jinak. Pokud nejsou příjmy a výdaje rozděleny mezi účastníky sdružení rovným dílem, mohou účastníci sdružení uplatnit výdaje na ně připadající pouze v prokázané výši.“*

2.4.1.3 Příjmy z kapitálového majetku

Zákon o daních z příjmů § 8 rozumí příjmy z kapitálového majetku, až na malé výjimky, jen příjmy z držby finančního majetku. U tohoto druhu příjmů se uplatňují dva režimy zdanění, a to jednak příjmy, které vstupují do dílčího základu daně zdaňovaného

v přiznání k dani z příjmů fyzických osob a jednak příjmy, kterou jsou zdaňovány zvláštní sazbou daně (srážkovou daní).

2.4.1.4 Příjmy z pronájmu

Příjmy z pronájmu podle § 9 ZDP se rozumí příjmy z pronájmu nemovitostí, bytů nebo jejich částí a dále z pronájmu movitých věcí. Je-li příjem z pronájmu movitého majetku jen příležitostný, potom se považuje za ostatní příjem.

Poplatník může uplatnit výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů nebo výdajem paušální a to ve výši 30 %.

2.4.1.5 Ostatní příjmy

Do ostatních příjmů patří všechny zdanitelné příjmy, které nebyly zachyceny v předchozích dílčích základech daně a nejsou zdaňovány srážkou u zdroje. Upravuje je § 10 zákona o daních z příjmů.

Tyto příjmy lze snížit o výdaje nutné na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Nelze u nich využít paušální výdaje, pouze u příležitostných příjmů ze zemědělské výroby a to ve výši 80 %. Další příležitostné příjmy mimo jiné jsou příjmy:

- z pronájmu movitého majetku,
- z příležitostné činnosti,
- ze zemědělské výroby, pokud se nejedná o podnikatele.

Pokud všechny tyto příležitostné příjmy ve svém souhrnu za zdaňovací období nepřesáhnou 20 000 Kč, jsou osvobozeny ode daně z příjmu fyzických osob. (Vančurová, 2008)

2.4.2 Struktura základu daně

První dva základy daně obsahují příjmy plynoucí ze soustavné činnosti. Další dílčí základy daně zahrnují příjmy plynoucí z majetku. V tabulce na následující straně je zjednodušeně zachycena tvorba jednotlivých dílčích základů daně.

Tabulka č. 4 - Tvorba jednotlivých dílčích základů daně

Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky
+ pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem
= dílčí základ daně příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků

Příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti
- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= dílčí základ daně příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti

Příjmy z pronájmu
- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= dílčí základ daně příjmů z pronájmu

Příjmy z kapitálového majetku
= dílčí základ daně příjmů z kapitálového majetku

Ostatní příjmy
- výdaje na dosažení příjmu (podle druhů příjmů do výše daného druhu příjmů)
= dílčí základ daně ostatní příjmy

Zdroj: Vančurová (2008)

Základ daně z příjmů fyzických osob nemůže být nižší než dílčí základ daně ze závislé činnosti a funkčních požitků.

2.5 Stanovení daňové povinnosti

Po stanovení základu daně z příjmu fyzických osob, můžeme dále pokračovat až ke stanovení daňové povinnosti. Tento proces si ukážeme v tabulce na následující straně.

Tabulka č. 5 - Stanovení daňové povinnosti

základ daně
- nestandardní odpočty
= základ daně po snížení
* sazba daně
= základní částky daně
- slevy na dani
= daň po slevách (daňový bonus)

Zdroj: Vančurová (2008)

Základ daně z příjmů fyzických osob se snižuje o řadu odpočtů. I když odpočty jsou mezinárodně užívaným termínem, zákon o daních z příjmů o nich hovoří jako o nezdanitelných částkách a odčitatelných položkách. Až do roku 2005 se používali standardní a nestandardní odpočty. Od roku 2006 byly standardní odpočty nahrazeny slevami na dani, proto se v současné době využívají jen nestandardní odpočty. Můžeme je rozdělit na nezdanitelné částky a odčitatelné položky. Odpočty se odečítají od základu daně, s výjimkou daňové ztráty, a to každý z nich nezávisle na ostatních. Nestandardní odpočty se uplatňují vždy v prokázané výši. (Vančurová, 2008)

Tabulka č. 6 - Nestandardní odpočty

Nezdanitelné částky (§15): <ul style="list-style-type: none">- úroky z úvěrů na bytové potřeby- dary na veřejně prospěšné účely- příspěvky na penzijní připojištění- pojistné na životní pojištění- úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání- zaplacené členské příspěvky člena odborové organizace
Odčitatelné položky (§ 34): <ul style="list-style-type: none">- daňová ztráta- odpočet výdajů na výzkum a vývoj

Zdroj: Vančurová (2008)

Úroky z úvěrů na bytové potřeby lze rozdělit na úroky z úvěrů ze stavebního spoření a úroky z hypotečního úvěru. Podmínkou pro jeho platnost je skutečnost, že byly úroky v průběhu zdaňovacího období skutečně zaplacený a že úvěr byl použit na bytové potřeby.

Za bytové potřeby jsou podle Vančurové 2008 považovány:

- „výstavba nebo koupě stavby pro bydlení,
- získání stavebního pozemku na stavbu pro bydlení nebo, na kterém už stavba pro bydlení stojí,
- nástavba, přístavba, stavební úprava, modernizace a údržba bytu nebo stavby po bydlení,
- splacení vkladu právnické osobě v souvislosti se získáním práva nájmu k bytu nebo stavbě pro bydlení,
- stavební úprava nebytového prostoru na byt, atd.“

Úhrnná částka úroků, o které se snižuje základ daně ze všech úvěrů poplatníků v téže domácnosti nesmí překročit 300 000 Kč. Při placení úroků jen po část roku

nesmí uplatňovaná částka překročit jednu dvanáctinu (tj. 25 000 Kč) této maximální částky za každý měsíc placení úroků.

Dary na veřejné prospěšné účely jsou odpočtem, jehož cílem je podpořit iniciativu poplatníků ve financování neziskového sektoru. Zákon o daních z příjmů vyjmenovává, jaké účely se uznávají za veřejně prospěšné, a specifikuje subjekty, kterým mohou být tyto dary směřovány. (Vančurová, 2008)

Minimální velikost souhrnu všech započitatelných darů v průběhu zdaňovacího období je limitována částkou alespoň 1 000 Kč nebo minimálně 2 % základu daně. Maximálně lze odečíst 10 % základu daně. Jako dar na zdravotnické účely je považován bezpříspěvkový odběr krve. Hodnota jednoho odběru krve se oceňuje částkou 2 000 Kč. (Marková, 2009)

Příspěvky na penzijní připojištění mají podpořit dlouhodobé investice obyvatelstva do zabezpečení ve stáří. Zákon o daních z příjmů říká: „*Částka, kterou lze takto odečíst, se rovná úhrnu příspěvků zaplacených poplatníkem na jeho penzijní připojištění se státním příspěvkem na zdaňovací období sníženému o 6000 Kč. Maximální částka, kterou lze takto odečíst za zdaňovací období, činí 12 000 Kč.*“

Pojistné na životní pojištění lze odečíst od základu daně v případě, že výplata je sjednána ne dříve než v kalendářním roce, ve kterém poplatník dovrší 60 let a zároveň k výplatě nedojde dříve než 60 měsíců od uzavření smlouvy s pojišťovnou. Maximální částka, kterou lze odečíst za zdaňovací období, činí v úhrnu 12 000 Kč. (Vančurová, 2008)

Od základu daně lze také odečíst **úhrady na zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání** podle zákona o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání. Maximální částka, kterou lze odečíst za zdaňovací období je 10 000 Kč. Poplatník, který je osobou se zdravotním postižením, může za zdaňovací období odečíst až 13 000 Kč, a poplatník s těžším zdravotním postižením až 15 000 Kč. (Marková, 2009)

Poplatník může uplatnit i zaplacené **členské příspěvky odborové organizace**, ve které je členem. Takto lze odečíst částku do výše 1,5 % zdanitelných příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků s výjimkou příjmů zdaněných srážkou podle zvláštní sazby daně, maximálně však do výše 3 000 Kč za zdaňovací období. (Marková, 2009)

2.5.1 Daňová ztráta

Pokud podle účetnictví, daňové evidence nebo podle záznamů o příjmech a výdajích přesáhnou daňově uznatelné výdaje zdanitelné příjmy uvedené v §7 a 9, je rozdílem daňová ztráta. (Marková, 2009)

Daňovou ztrátu, která vznikla a byla vyměřena za předchozí zdaňovací období nebo jeho část, a to nejdéle v 5 zdaňovacích obdobích následujících bezprostředně po období, za které se daňová ztráta vyměřuje, lze odečíst od základu daně.

2.6 Slevy na dani

Sleva na dani snižuje konkrétní daňovou povinnost. Nejedná se tedy o snížení daňového základu, ze kterého se daň vypočítává. Slevy na dani můžeme rozdělit do dvou skupin. A to na ty, které uplatňuje poplatník sám na sebe, a na slevy na vyživované osoby, které poplatník uplatňuje na některé členy domácnosti.

Tabulka č. 7 - Slevy na dani

Druh slevy	2007	2008	2009
Základní	7 200 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč
Na invaliditu poplatníka			
Na částečnou invaliditu	1 500 Kč	2 520 Kč	2 520 Kč
Na plnou invaliditu	3 000 Kč	5 040 Kč	5 040 Kč
Držitel průkazky ZTP/P	9 600 Kč	16 140 Kč	16 140 Kč
Pro studenta	2 400 Kč	4 020 Kč	4 020 Kč
Slevy na vyživovanou osobu			
Na manžela (ku)	4 200 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč
Na nezaopatřené dítě	6 000 Kč	10 680 Kč	10 680 Kč

Zdroj: zákon 258/1992 Sb., o daních z příjmů

Základní slevu může uplatnit každý poplatník v celé roční výši. Jejím úkolem je zajistit minimální nezdaněný příjem pro každého poplatníka. Dále se zohledňuje také invalidita poplatníka. Proto existuje několik standardních slev, jejichž výše je určena podle míry zdravotního postižení (viz. předchozí tabulka).

Slevu pro studenty může uplatnit ten, který se sám soustavně připravuje na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem. Studium je posuzováno podle zákona o státní sociální podpoře, tedy stejně jako při uplatňování sociálních dávek. Tuto slevu může poplatník uplatnit až do dovršení věku 26 let nebo po dobu prezenční formy studia v doktorském studijním programu, který poskytuje vysokoškolské vzdělání až do dovršení věku 28 let.

Dále může poplatník uplatnit slevu na vyživovanou osobu, kterou je účastník domácnosti, a to buď jako dítě, vůči kterému má poplatník nebo více poplatníků vyživovací povinnost ze zákona, anebo manžel/ka, který nemá dostatečně vysoký příjem.

Slevu na manžela/ku může uplatnit v případě, že nemá manžel/ka příjem přesahující za zdaňovací období 68 000 Kč. Je-li manžel/ka držitelkou průkazu těžkého postižení s potřebou průvodce, zvyšuje se částka na dvojnásobek, tj. 49 680 Kč. Do vlastního příjmu se nezahrnují dávky státní sociální podpory, dávky sociální péče, dávky pomoci v hmotné nouzi, příspěvek na péči, sociální služby, státní příspěvky na penzijní připojištění se státním příspěvkem, státní příspěvky podle zákona o stavebním spoření a o státní podpoře stavebního spoření a stipendium poskytované studujícím. (Vančurová, 2008)

2.6.1 Daňové zvýhodnění

Zákon o daních z příjmů říká: „Poplatník uvedený v § 2 má nárok na daňové zvýhodnění na vyživované dítě žijící s ním v domácnosti ve výši 10 680 Kč ročně. Poplatník o daňové zvýhodnění sníží daň stanovenou podle § 16, případně sníženou podle § 35 nebo § 35ba. Daňové zvýhodnění může poplatník uplatnit formou slevy na dani, daňového bonusu nebo slevy na dani a daňového bonusu.“

Dítětem se v tomto případě rozumí každé nezletilé dítě a dále dítě do 26 let věku, které nepobírá plný invalidní důchod a zároveň se soustavně připravuje na budoucí povolání, tzn. studuje, anebo nemůže studovat nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc či dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav.

Daňové zvýhodnění je poskytováno za určitých podmínek poplatníkům až za rámec daňové povinnosti. Jestliže základní částka vypočtené daně nebyla dost velká k tomu, aby poplatník mohl využít celou slevu na dítě, potom mu může vzniknout nárok tzv. daňový bonus, tj. právo žádat stát, aby mu zbytek doplatil. Daňový bonus může uplatnit poplatník, který ve zdaňovacím období měl příjem alespoň ve výši šestinásobku minimální mzdy, tj. v roce 2009 částku 48 000 Kč. Dále může poplatník tento bonus uplatnit v případě, že jeho výše činí alespoň 100 Kč, maximálně však do výše 52 200 Kč ročně. (Marková, 2009)

2.7 Zálohy na daň a daňové přiznání

Daň může být vybírána dvěma způsoby, a to jednorázově nebo zálohově. Jednorázový způsob placení daně se týká např. případů, kdy je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně. Zálohové placení daní spočítá v tom, že během zálohového období jsou poplatníkem placeny zálohy a na konci zdaňovacího období jsou tyto zálohy započítány na úhradu skutečné výše daně. Zálohovým obdobím se rozumí období od prvního dne následujícího po uplynutí posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání za minulé zdaňovací období do posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání v následujícím zdaňovacím období. Při stanovení výše a periodicity záloh vycházíme z poslední známé daňové povinnosti. (Marková, 2009)

Podle § 38a odst. 1 se poslední známou daňovou povinností rozumí: *„částka, kterou si poplatník sám vypočetl a uvedl v daňovém (dodatečném) přiznání za období bezprostředně předcházející zdaňovacímu období, s platností od následujícího dne po termínu pro podání daňového (dodatečného) přiznání, a bylo-li daňové (dodatečné) přiznání podáno opožděně, s platností od následujícího dne po dni jeho podání, do účinnosti další změny poslední známé daňové povinnosti podle tohoto ustanovení nebo zvláštního právního předpisu.“*

Zálohy neplatí poplatníci, kterým jejich poslední známá daňová povinnost nepřesáhla částku 30 000 Kč, a dále obce a kraje. Poplatníci, kterým poslední známá daňová povinnost tuto částku přesáhla, ale nepřesáhla částku 150 000 Kč, platí zálohy na daň ve výši 40 % poslední známé daňové povinnosti. Tyto zálohy platí 2krát za rok a to tak, že první záloha je splatná do 15. dne šestého měsíce a druhá do 15. dne dvanáctého měsíce. Poplatníci, kterým poslední známá daňová povinnost přesáhla částku 150 000 Kč, platí zálohy ve výše ¼ poslední známé daňové povinnosti, a to ve lhůtách 15. dne třetího, šestého, devátého a dvanáctého měsíce zdaňovacího období. Pokud je součástí základu daně i dílčí základ daně ze závislé činnosti a funkčních požitků, a je tento dílčí základ větší než 50 % základu daně, poplatník zálohy neplatí. Jestliže je tento dílčí základ menší než 15 %, platí poplatník zálohy

v plné výši. Pokud je v rozmezí mezi 15 až 50 % platí poplatník zálohy v poloviční výši. (Marková, 2009)

Termín pro podání daňového přiznání je stanoven nejpozději do 3 měsíců po uplynutí zdaňovacího období, tj. do 31 března následujícího roku. V případě, že poplatníkovi zpracovává a podává daňově přiznání daňový poradce, je tato lhůta prodloužena do 6 měsíce po uplynutí zdaňovacího období, tj. do 30. června. V tomto případě je nutné do 31. března podat na finanční úřad plnou moc k zastupování. (Marková, 2009)

Zákon o daních z příjmů § 38b říká: *„Daň nebo daň včetně zvýšení daně nebo penále se nepředepíše a neplatí, nepřesáhne-li 200 Kč nebo celkové zdanitelné příjmy nečiní u fyzické osoby více než 15 000 Kč. To neplatí, byla-li z těchto příjmů vybrána daň nebo záloha na daň srážkou.“*

3 Metodika práce

V úvodu praktické části bakalářské práce jsem se zaměřila na popis konkrétní fyzické osoby a výpočet její daňové povinnosti za rok 2009. Dále jsem navrhovala varianty, jak tuto daňovou povinnost snížit v rámci zákona o daních z příjmů. Na závěr jsem vyhodnotila jednotlivé varianty z pohledu daňového zatížení podnikatele.

Pro teoretickou část jsem získávala informace především z odborné literatury týkající se daně z příjmů fyzických osob a dostupných internetových stránek zabývajících se daňovou problematikou. Praktickou část jsem zpracovala na základě konzultace s podnikatelem panem XY, výpočtu daně z příjmů fyzických osob a propočtu jednotlivých variant daňové optimalizace.

Při optimalizaci daňové povinnosti podnikatele jsem využila několika metod např.: aplikace nezdanitelných částí základu daně, využití slev, změna odpisové politiky a jiné. Při stanovení daňových odpisů byly využity následující vzorce podle zákona o daních z příjmů.

Rovnoměrné odpisování

Vzorec pro první rok odepisování

$$O_1 = \frac{VC * S_1}{100}$$

O_1 – odpis v prvním roce odepisování

VC – vstupní cena hmotného majetku

S_1 – odpisová sazba pro první rok odepisování

Vzorec pro další roky odepisování

$$O_n = \frac{VC * S}{100}$$

O_n - odpis v dalších letech odepisování

S - odpisován sazba v dalších letech odepisování

Zrychlené odpisování

V prvním roce odepisování je odpisuje podle algoritmu:

$$O_1 = \frac{VC}{k_1}$$

k_1 – koeficient pro odpisování v prvním roce odepisování

V dalších letech se postupuje podle tohoto vzorce:

$$O_n = \frac{2 * ZC_{n-1}}{k - (n - 1)}$$

n – pořadové číslo roku odpisován

ZC_{n-1} – zůstatková cena k posledními dni předešlého zdaňovacího období

k – koeficient pro odpisování v dalších letech odepisování

$(n - 1)$ – počet let, po která se již odepisovalo

4 Optimalizace daně z příjmů v případě konkrétní fyzické osoby

V této části práce bych se zaměřila na návrhy variant daňové optimalizace a jejich následné výpočty. Optimalizací daňové povinnosti se rozumí takové chování podnikatelského subjektu, které se snaží minimalizovat daňovou povinnost. Nejvíce používaným nástrojem minimalizace daňové povinnosti je využívání daňových úspor. Daňové úspory vznikají tím, že podnikatelský subjekt využívá možností snížení základu daně v rámci všech alternativních postupů stanovených daňovým zákonem, případně všech povolených způsobů úpravy daně základu při splnění zákonem stanovených podmínek.

Budu se snažit navrhnout takové varianty a možnosti daňové optimalizace, které by ve vybraném podnikatelském subjektu mohli nejčastěji nastat nebo se vyskytnout .

4.1 Charakteristika podnikatelského subjektu

Podnikatelským subjektem je fyzická osoba pan XY, nesouhlasil s uveřejněním jeho údajů, podnikající na základě živnostenského listu, který jej opravňuje k provozování ohlašovací živnosti dle zákona 455/1991 Sb. s předmětem podnikání stavebnictví. Podniká již od roku 1999 a od roku 2006 je registrován u Finančního úřadu jako plátce daně z přidané hodnoty. Jeho **příjmy** za rok 2009 jsou **894 749 Kč** a **výdaje** na dosažení, zajištění a udržení příjmů činní **458 623 Kč**. Pan XY má manželku a 3 děti, na 2 z nich uplatňuje slevu na dani. Jiné nestandardní odpočty nebo slevy neuplatňuje.

Tabulka č. 8 - Výpočet skutečné daňové povinnosti za rok 2009

	2009
Příjmy	894 749,-
Výdaje	458 623,-
Dílčí základ daně	436 126,-
Nestandardní odpočty	x
Základ daně po snížení a zaokrouhlení	436 100,-
Sazba daně	15 %
Základní částka daně	65 415,-
Standardní slevy- na poplatníka	24 840,-
2 nezaopatřené děti	21 360,-
Daň po slevách	19 215,-

Zdroj: vlastní výpočty

Pan XY uplatnil pouze základní slevu na poplatníka a slevu na 2 nezaopatřené děti. Jeho skutečná **daňová povinnost** za rok 2009 je **19 215 Kč**. Tuto částku je povinen odvést příslušnému finančnímu úřadu do 31. března 2010.

Návrhy variant:

- 1) poskytnutí daru
- 2) penzijní připojištění
- 3) úroky z úvěrů na bytové potřeby
- 4) využití všech předchozích nestandardních odpočtů ve stejném zdaňovacím období
- 5) odpisy dlouhodobého majetku
 - a) rovnoměrné
 - b) zrychlené
- 6) paušální výdaje
- 7) rozdělení příjmu na spolupracující osoby
- 8) rozdělení příjmu na účastníky sdružení

4.2 Varianta 1 – poskytnutí daru

Dary na veřejně prospěšné účely se mohou pozitivně projevit na obou stranách, jak na straně příjemce tak i na straně poskytovatele daru. Na straně příjemce daru, hovoříme o financování neziskového sektoru, u poskytovatele daru hovoříme o uplatnění odpočtu. Dar může mít formu peněžní i nepeněžní. Minimální částka, kterou lze od základu odečíst jsou 2% ze základu daně anebo alespoň 1 000 Kč. Maximální částka, kterou si může podnikatel odečíst je 10 % základu daně. Hodnota daru může být od základu daně odečtena pouze ve zdaňovacím období, ve kterém byl dar prokazatelně poskytnut.

Konkrétně v tomto případě je maximální částka, kterou lze odečíst, 43 316 Kč. Předpokládejme, že dar bude poskytnut v částce 10 000 Kč 2krát za rok Tělovýchovné jednotce sokol Ocmanice. Minimální zákonem požadovaná výše daru je splněna. Celková výše darů je tedy 20 000,- Kč.

Tabulka č. 9 - Daňová povinnost při poskytnutí daru

	2009
Příjmy	894 749,-
Výdaje	458 623,-
Dílčí základ daně	436 126,-
Nestandardní odpočty - dar	20 000,-
Základ daně po snížení a zaokrouhlení	416 100,-
Sazba daně	15 %
Základní částka daně	62 415,-
Standardní slevy- na poplatníka	24 840,-
2 nezaopatřené děti	21 360,-
Daň po slevách	16 215,-

Zdroj: vlastní výpočty

Při využití této varianty by musel podnikatel vynaložit náklady navíc, a to ve výši 20 000 Kč. Vlastní **daňová povinnost by se tímto snížila na 16 215 Kč. Daňová úspora pro poplatníka by činila 3 000 Kč.**

4.3 Varianta 2 – penzijní připojištění

Penzijní připojištění je jedním z nestandardních odpočtů, které umožní poplatníkovi legálně snížit daňový základ (§ 15 odst. 5). Placení penzijního připojištění je výhodné zejména v tom, že zajistí poplatníkovi příjem ve stáří. Částka, kterou lze od základu daně odečíst, se rovná úhrnu příspěvků zaplacených poplatníkem na jeho penzijní připojištění se státním příspěvkem sníženému o 6 000 Kč za zdaňovací období. Maximální částka, kterou si může poplatník odečíst je 12 000 Kč. Laicky řečeno: „Poplatník si může odečíst částku převyšující 500 Kč měsíčně, nejvíce však 12 000 Kč ročně.“ Pro poplatníka je tedy nejvýhodnější, pro uplatnění maximální daňové úspory, platit příspěvky ve výši 1 500 Kč měsíčně.

Tabulka č 10 - Daňová povinnost při placení příspěvku na penzijní připojištění

	2009
Příjmy	894 749,-
Výdaje	458 623,-
Dílčí základ daně	436 126,-
Nestandardní odpočty – penzijní připojištění	12 000,-
Základ daně po snížení a zaokrouhlení	424 100,-
Sazba daně	15 %
Základní částka daně	63 615,-
Standardní slevy- na poplatníka	24 840,-
2 nezaopatřené děti	21 360,-
Daň po slevách	17 415,-

Zdroj: vlastní výpočty

Při využití této varianty činí vlastní **daňová povinnost 17 419 Kč**. **Daňová úspora** poplatníka je tedy **1 800 Kč**. Aby však poplatník této daňové úspory dosáhl, musel by vynaložit navíc náklady ve výši 1 500 Kč měsíčně, tedy 18 000 Kč za rok na placení penzijního připojištění.

4.4 Varianta 3 – úroky z úvěrů na bytové potřeby

Podnikatel splácí úvěr podle zákona o stavebním spoření. Podle zákona má možnost snížit daňovou povinnost o zaplacené úroky z úvěru na bytové potřeby. On tuto možnost nevyužívá. Proto další navrženou variantou je uplatnění zaplacených úroků z úvěrů. Úhrnná částka úroků, o které se může snížit základ daně ze všech úvěrů poplatníků v téže domácnosti, nesmí překročit 300 000 Kč. Podnikatel splácí měsíčně úroky ve výši 748 Kč. Úhrnná částka úroků za zdaňovací období je tedy 8 976 Kč.

Tabulka č. 11 - Daňová povinnosti při placení úroků z úvěru na bytové potřeby

	2009
Příjmy	894 749,-
Výdaje	458 623,-
Dílčí základ daně	436 126,-
Nestandardní odpočty – penzijní připojištění	8 976,-
Základ daně po snížení a zaokrouhlení	427 100,-
Sazba daně	15 %
Základní částka daně	64 065,-
Standardní slevy- na poplatníka	24 840,-
2 nezaopatřené děti	21 360,-
Daň po slevách	17 865,-

Zdroj: vlastní výpočty

Pokud by poplatník snížil základ daně o zaplacené úroky, tak by jeho skutečná **daňová povinnost** činila **17 865 Kč**. **Daňová úspora** poplatníka by byla **1 350 Kč**. Podnikatelem vynaložené náklady při uplatnění této varianty by byly ve výši 8 976 Kč.

4.5 Varianta 4 – kombinace daru, penzijního připojištění a úvěru na bytové potřeby

Daňové úspory u těchto jednotlivých nestandardních odpočtů nejsou nikterak vysoké, proto by je mohl poplatník uplatnit ve stejném zdaňovacím období, aniž by ho to příliš finančně zatížilo. Dar by představoval jednorázové finanční zatížení a to ve výši 20 000 Kč, penzijní připojištění a úroky by byly placeny měsíčně ve výši 1 500 Kč a 748 Kč. Základ daně by se tedy celkově snížil o částku 40 976 Kč.

Tabulka č. 12 - Kombinace daru, penzijního připojištění a úvěru na bytové potřeby a její dopad na daňovou povinnost

	2009
Příjmy	894 749,-
Výdaje	458 623,-
Dílčí základ daně	436 126,-
Nestandardní odpočty	40 976,-
Základ daně po snížení a zaokrouhlení	395 100,-
Sazba daně	15 %
Základní částka daně	59 265,-
Standardní slevy- na poplatníka	24 840,-
2 nezaopatřené děti	21 360,-
Daň po slevách	13 065,-

Zdroj: vlastní výpočty

Při uplatnění těchto nestandardních odpočtů by vlastní **daňová povinnost** poplatníka činila 13 065 Kč. **Daňová úspora** je **6 150 Kč**. Aby dosáhl podnikatel této daňové úspory, musel by vynaložit náklady ve výši 46 976 Kč.

4.6 Varianta 5 – odpisy dlouhodobého majetku

Dalším způsobem snížení daňové povinnosti je uplatnění odpisů dlouhodobého majetku. Odpisy hmotného majetku upravuje § 26 ZPD. Odepisováním se pro účely tohoto zákona rozumí zahrnování odpisů z hmotného majetku evidovaného u poplatníka, který slouží k zajištění zdanitelného příjmu, do výdajů k zajištění tohoto příjmu. Podnikatel dosud nemá v evidenci majetku zařazen žádný dlouhodobý majetek, který by mohl být odepisován. Podnikatel do budoucna uvažuje o koupi konstrukce pro lešení, neboť si několikrát ročně musí lešení půjčovat nebo pronajímat, čímž se mu zvyšují náklady.

Předpokládejme, že by si pořídil konstrukci pro lešení v hodnotě 150 000 Kč. Pořízen by byl v lednu 2009. Tento majetek zařadíme do 2 odpisové skupiny s dobou odepisování 5 let. Podnikatel by nebyl prvním vlastníkem. Vypočítáme si variantu při zrychleném i rovnoměrném odepisování s vyčíslením dopadů na daňovou povinnost poplatníka.

4.6.1 Rovnoměrné odepisování

Při rovnoměrném odepisování se přenáší vstupní cena hmotného majetku do základu daně stejnou rychlostí během celé doby odepisování. Výhodou této metody je jednoduchost. Nevýhodou je fakt, že tato metoda nebere v potaz, že majetek je většinou nejvíce opotřebovaný v prvních letech používání a vstupní cena se během doby odepisování nemění.

Rovnoměrně se odepisuje vždy ze vstupní ceny majetku prostřednictvím odpisových sazeb § 31 ZDP.

Tabulka č. 13 - Rovnoměrné odepisování: konstrukce lešení 150 000,- 2 odpisová skupina

Rok	Vstupní cena	Odpisová sazba	Odpis	Zůstatková cena
2009	150 000,-	11	16 500,-	133 500,-
2010	150 000,-	22,25	33 375,-	100 125,-
2011	150 000,-	22,25	33 375,-	66 750,-
2012	150 000,-	22,25	33 375,-	33 375,-
2013	150 000,-	22,25	33 375,-	0

Zdroj: vlastní výpočty

Poplatník si za rok 2009 do výdajů na dosažení, zajištění a udržení příjmu zahrne částku odpisů ve výši 16 500 Kč. V roce 2010 – 2013 si může navýšit výdaje o částku 33 375 Kč.

Tabulka č. 14 - Dopad rovnoměrných odpisu na daňovou povinnost

	2009
Příjmy	894 749,-
Výdaje	475 123,-
Dílčí základ daně	419 626,-
Nestandardní odpočty	x
Základ daně po snížení a zaokrouhlení	419 600,-
Sazba daně	15 %
Základní částka daně	62 940,-
Standardní slevy- na poplatníka	24 840,-
2 nezaopatřené děti	21 360,-
Daň po slevách	16 740,-

Zdroj: vlastní výpočty

Při využití rovnoměrných daňových odpisů se vlastní daňová povinnost snížila na 16 740 Kč. **Daňová úspora** poplatníka v tomto případě činní **2 475 Kč**. Poplatníkem vynaložené náklady jsou ve výši 150 000 Kč.

4.6.2 Zrychlené odepisování

Pravidla pro zrychlené odepisování upravuje § 32 ZDP. Tato metoda je specifická tím, že v prvních letech odepisování představuje hodnota odpisů vyšší částky než ke konci odepisování. Nejvyšší daňový odpis je u této odepisové metody ve druhém roce odepisování. Za předpokladu, že v průběhu odepisování nebude zvýšena vstupní cena. Zrychlené odepisování místo odepisových sazeb využívá odepisové koeficienty.

Tabulka č. 15 - Zrychlené odepisování: 2 odepisová skupina, konstrukce pro lešení v hodnotě 150 000 Kč

Rok	koeficient	Výpočet odpisů	Odpisy	Zůstatková cena
2009	5	150 000/5	30 000,-	120 000,-
2010	6	$(2 * 120\ 000) / (6 - 1)$	48 000,-	72 000,-
2011	6	$(2 * 72\ 000) / (6 - 2)$	36 000,-	36 000,-
2012	6	$(2 * 36\ 000) / (6 - 3)$	24 000,-	12 000,-
2013	6	$(2 * 12\ 000) / (6 - 4)$	12 000,-	0

Zdroj: vlastní výpočty

V případě zrychleného odepisování si může poplatník v roce 2009 navýšit výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmu o 30 000 Kč.

Tabulka č. 16 - Dopad zrychleného odpisování na daňovou povinnost

	2009
Příjmy	894 749,-
Výdaje	488 623,-
Dílčí základ daně	406 126,-
Nestandardní odpočty	x
Základ daně po snížení a zaokrouhlení	406 100,-
Sazba daně	15 %
Základní částka daně	60 915,-
Standardní slevy- na poplatníka	24 840,-
2 nezaopatřené děti	21 360,-
Daň po slevách	14 715,-

Zdroj: vlastní výpočty

Vlastní daňová povinnost při využití zrychleného odpisování je 14 715 Kč. **Daňová úspora činí 4 500 Kč.** Daňová úspora je vyšší než při rovnoměrném odpisování z důvodu vyšších odpisů v prvních letech odpisování. V další letech by naopak byla vyšší daňová úspora při rovnoměrném odpisování.

4.7 Varianta 6 – paušální výdaje

Fyzické osoby mohou výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmu uplatnit buď ve skutečně prokázané výši nebo zjednodušeně paušálem (procentem z příjmu). Možnost volby způsobu uplatnění daňových výdajů má za cíl zjednodušit agendu správy daně jak u správce daně, tak u poplatníka. Existuje zde prostor pro získání daňových úspor. Při využití paušálních výdajů se sníží poplatníkovi administrativní náklady. Podnikatel uplatnil výdaje ve skutečně prokázané výši a to ve výši 458 623 Kč. Při uplatnění paušálních výdajů procentem z příjmu může uplatnit výdaje ve výši 536 849 Kč (60% z 894 749 Kč).

Tabulka č. 17 - Dopad paušálních výdajů na daňovou povinnost

	2009
Příjmy	894 749,-
Výdaje	536 849,-
Dílčí základ daně	357 900,-
Nestandardní odpočty	x
Základ daně po snížení a zaokrouhlení	357 900,-
Sazba daně	15 %
Základní částka daně	53 685,-
Standardní slevy- na poplatníka	24 840,-
2 nezaopatřené děti	21 360,-
Daň po slevách	7 485,-

Zdroj: vlastní výpočty

Při využití paušálních výdajů se zvýší poplatníkovy výdaje oproti skutečně prokázaným o 78 226 Kč. Vlastní daňová povinnost se tímto sníží na 7 485 Kč. **Daňová úspora** této varianty je **11 730 Kč**.

4.8 Varianta 7 – rozdělení příjmu na spolupracující osoby

Tato varianta se zabývá rozdělením příjmů na spolupracující osoby a zjištěním daňového zatížení rodiny. Poplatník při spolupráci s ostatními osobami žijícími s poplatníkem v domácnosti může rozdělit příjmy dosažené při podnikání nebo jiné samostatné výdělečné činnosti na spolupracující osoby tak, aby jejich podíl na společných příjmech a výdajích činil v úhrnu nejvýše 30 %. Přitom částka, o kterou přesahují příjmy výdaje může v úhrnu za zdaňovací období činit nejvýše 180 000 Kč nebo 15 000 Kč za každý započatý měsíc spolupráce.

Poplatník při spolupráci se svou dcerou, která studuje vysokou školu a dosud na ni poplatník uplatňuje slevu na dani, si rozdělí příjmy převyšující výdaje tak,

že základ daně dcery je 180 000 Kč a základ daně podnikatele je 256 126 Kč. V tomto případě nebude moci poplatník slevu na dceru již uplatňovat.

Tabulka č. 18 - Rozdělení příjmu na spolupracující osoby a jeho dopad na daňovou povinnost

	Otec	Dcera
Základ daně z podnikání	256 126,-	180 000,-
Nestandardní slevy	X	X
Základ daně po snížení a zaokrouhlení	256 100,-	180 000,-
Sazba daně	15 %	15 %
Základní částka daně	38 415,-	27 000,-
Sleva na poplatníka	24 840,-	24 840,-
Sleva na dítě	10 680,-	X
Daň z příjmu	2 895,-	2 160,-

Zdroj: vlastní výpočty

Obě spolupracující osoby využili slevu na poplatníka a podnikatel navíc ještě slevu na jedno nevyživované dítě. Daňová povinnost podnikatele pana XY by v tomto případě činila 2 895 Kč, daňová úspora 16 320 Kč. Musíme ovšem zohlednit i daňovou povinnost dcery, která by byla ve výši 2 160 Kč. Celkové **daňové zatížení** rodiny činí **5 055 Kč**. Celková **daňová úspora** při využití této varianty je **14 160 Kč**.

4.9 Varianta 8 – rozdělení zisku na účastníky sdružení

§ 12 ZDP upravuje rozdělení příjmu účastníka sdružení, které není právnickou osobou. Příjmy dosažené poplatníky při společném podnikání nebo společné jiné samostatně výdělečné činnosti na základě smlouvy o sdružení a výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmu se rozdělují mezi poplatníky rovným dílem, pokud není ve smlouvě stanoveno jinak. Pokud příjmy a výdaje nejsou rozděleny

rovným dílem, pak mohou účastníci sdružení uplatnit výdaje na ně připadající pouze v prokázané výši.

Bratr podnikatele pana XY má živnostenské oprávnění na stejnou podnikatelskou činnost jako pan XY. Začal podnikat teprve v roce 2009. Jeho příjmy činí 200 000 Kč a výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmu činí 121 844 Kč. Má dvě děti a na jedno z nich uplatňuje slevu na dani.

V případě, že by uzavřeli smlouvy o sdružení, by jejich společné příjmy byly ve výši 1 094 749 Kč a skutečně prokazatelné výdaje 580 467 Kč. Příjmy a výdaje si rozdělí rovným dílem, tzn. příjmy na jednoho účastníka sdružení činí 547 374,5 Kč a výdaje na jednoho účastníka sdružení činí 290 233,5 Kč. Základ daně pro každého účastníka je ve výši 257 141 Kč.

Tabulka č. 19 - Rozdělení příjmu na účastníky sdružení a jeho dopad na daňovou povinnost

	Podnikatel XY	Bratr podnikatele
Příjmy	547 374,5	547 374,5
výdaje	290 233,5	290 233,5
Základ daně	257 141,-	257 141,-
Nestandardní odpočty	X	X
Základ daně po snížení a zaokrouhlení	257 100,-	257 100,-
Sazba daně	15 %	15 %
Základní částka daně	38 565,-	38 565,-
Sleva na poplatníka	24 840,-	24 840,-
Sleva na děti	21 360,-	10 680,-
Daň po slevách	7 635,-	3 045,-
	daňový bonus	

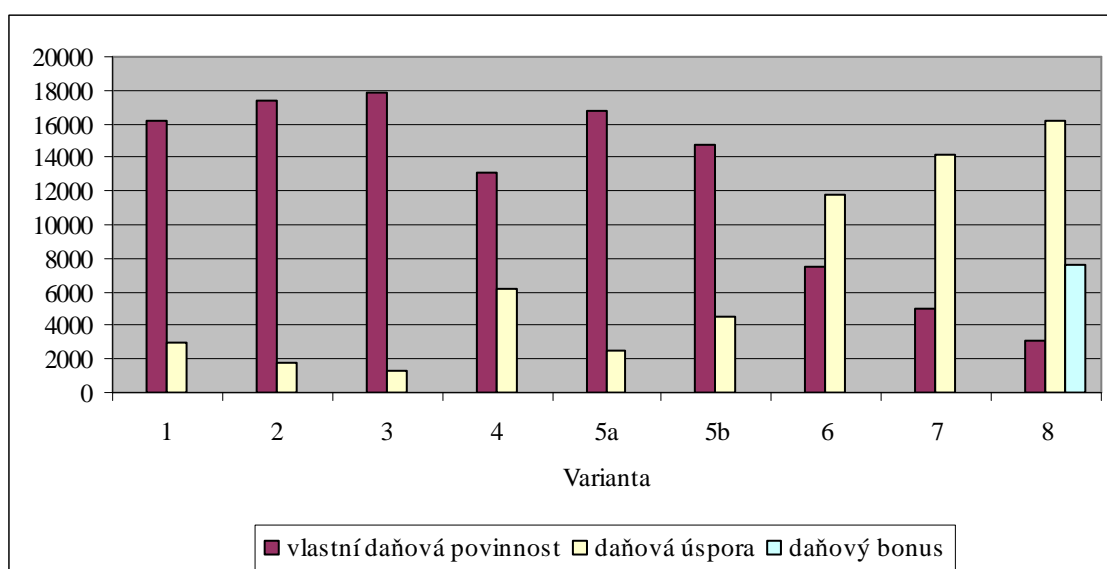
Zdroj: vlastní výpočty

Podnikateli panu XY vznikl daňový bonus ve výši 7 635 Kč, jeho bratrovi vznikl daňová povinnost 3 045,-. Tento rozdíl je dán tím, že bratr podnikatele uplatňuje pouze slevu na jedno dítě na rozdíl od podnikatele pana XY, který uplatňuje slevu na 2 děti. Daňové zatížení sdružení je tedy 3 045 Kč a daňová úspora tohoto sdružení by činila 16 170 Kč. Navíc podnikatel XY má nárok na daňový bonus ve výši 7 635 Kč.

5 Zhodnocení daňové strategie vybraného podnikatelského subjektu

Varianty, které jsem si v dané práci zvolila, patří mezi nejběžnější formy daňové optimalizace. Nyní bych se zaměřila na porovnání těchto jednotlivých variant a jejich dopad na daňovou povinnost, která při jejich využití podnikateli nastane. Pro lepší orientaci jsem zahrнула jednotlivé varianty a jejich dopad na daňovou povinnost do grafu.

Graf č. 1 - Dopady jednotlivých variant na daňovou povinnost

Zdroj: vlastní

Z grafu jasně vyplývá, že pro podnikatele pana XY je nejvýhodnější v roce 2009 uplatnit variantu 8, tedy rozdělení příjmu na účastníky sdružení. Tato varianta umožní nejlépe panu XY optimalizovat svůj hospodářský výsledek a minimalizovat svou daňovou povinnost. Daňová povinnost se sníží až o 16 170 Kč a navíc bude mít nárok na daňový bonus ve výši 7 635 Kč. Další vysoké daňové úspory by dosáhl variantou 6 a 7, paušálními výdaji a rozdělením příjmu na spolupracující osoby. Zde by se daňová

úspora pohybovala kolem 12 000 a 14 000 Kč. U variant 1 až 5 by poplatník také dosáhl daňové úspory, ale oproti variantám 6 až 8 v nepatrné výši.

6 Závěr

Daně z příjmů jsou ve většině zemí považovány za nejdůležitější a je jim přisuzována největší míra komplexnosti, spravedlnosti i ekonomické efektivity. Ve většině zemí tvoří podstatnou část rozpočtových příjmů. Daň je odváděna podnikatelskými subjekty státu, proto je na ni kladen velký důraz jak z pohledu plátce daně, tedy podnikatelského subjektu, tak i příjemce daně, tedy státu. V tomto směru zde vzniká rozpor, plátce daně se snaží odvést co nejnižší daň, naopak příjemce daně se snaží vybrat daň co nejvyšší. Plátců daně mohou v tomto směru využít různých nástrojů, které legislativa vymezuje právě pro snížení daňové povinnosti. Je pravděpodobné, že podnikatelské subjekty neuplatní v každém zdaňovacím období všechny možnosti optimalizace daňové povinnosti. Nejlepším způsobem, jak snížit svou daňovou povinnost, je tedy kombinace možných variant v daném zdaňovacím období.

Základní právní norma upravující daně z příjmu je Zákon č. 586/1992 Sb. Cílem práce byla optimalizace daňové povinnosti vybraného podnikatelského subjektu, tedy optimalizace daňové povinnosti podnikatele panu XY. Pan XY podniká na základě živnostenského oprávnění, je ženatý a má 3 děti. Na 2 z nich uplatňuje slevu na dani. V případě, že pro výpočet daňové povinnosti použije skutečné příjmy a skutečné výdaje a uplatní slevu na poplatníka a 2 nezaopatřené děti, bude jeho daňová povinnost činit 19 215 Kč. V praktické části jsem navrhla 8 variant, jak tuto daňovou povinnost snížit.

První 3 varianty se týkaly snížení základu daně pomocí nestandardních odpočtů, a to poskytnutí daru, placení penzijního připojištění a snížení základu daně o úroky z úvěrů na bytové potřeby. Při těchto variantách se daňová povinnost sníží o nepatrné částky oproti ostatním variantám.

Varianta 4 se týkala uplatnění všech nestandardních odpočtů z předcházejících variant v jednom zdaňovacím období. Je logické, že zde se sníží daňová povinnost

o součet předcházejících částek. V tomto případě bude daňová povinnost 13 065 Kč, daňová úspora činí 6 150 Kč.

Varianta č. 5 se zabývala odpisy dlouhodobého majetku. Podnikatel nemá dosud v evidenci majetku zařazen majetek, který by mohl odepisovat. Pro jsem zjišťovala dopad na daňovou povinnost v případě rovnoměrných i zrychlených odpisů. Výhodnější by samozřejmě bylo využití zrychlených odpisů, neboť v prvních letech odpisování jsou částky nejvyšší. Daňová úspora by v tomto případě činila 4 500 Kč.

Varianta č. 6 se týkala situace, kdy by podnikatel místo skutečně vynaložených výdajů uplatnil výdaje paušální. Skutečně vynaložené náklady představují 51% ze skutečných příjmů, paušální výdaje by mohl uplatnit ve výši 60% z příjmů. Je tedy zřejmé, že větší daňovou úsporu by získal při využití paušálních výdajů a to 11 730 Kč. Daňová povinnost by tedy byla 7 485 Kč.

Ve variantě 7 se zabývám rozdělením příjmu na spolupracující osoby. V případě převedení části základu daně (ve výši 180 000 Kč) na dceru by daňová úspora činila 14 160 Kč. Daňové zatížení rodiny by bylo ve výši 5 055 Kč.

Z navržených variant by pro podnikatele pana XY byla nejvýhodnější varianta č. 8. Týkala se rozdělení příjmu na účastníky sdružení. V tomto případě by jeden účastník sdružení pan XY měl nárok na daňový bonus ve výši 7 635 Kč, druhý účastník sdružení by zaplatil daň ve výši 3 045 Kč.

7 Summary

The market economy makes heavy demands upon enterprises. They must achieve the best possible results. The tax optimization for individual entities is an important part of business finance which enables to minimize taxes.

In my bachelor's thesis, I have focused on the personal entity tax optimization. The aim of the thesis is to find an optimal tax solution, especially the Natural Persons' Income Tax and to accomplish that, the self-employed person will have the lowest possible tax duty.

Eight possibilities of tax optimization are mentioned in this thesis, namely tax relief when providing for donations, a superannuation scheme allowance, the interest charged on housing needs, the depreciation of fixed assets, the flat tax expense, the division of the profits to the cooperating person and the division of the profits to the participant of the association. The aforementioned options indicate the best ways of minimizing the tax burden.

Key words: income tax, tax optimalization, self-employed, tax allowance

8 Seznam použité literatury

AMBROŽ, J. Daňová přiznání – fyzické a právnické osoby, optimalizace. Koršach, Praha 2008. ISBN 978-80-86296-17-3.

ABROŽ, J. Daňové přiznání fyzických osob. Koršach, Praha 2009. ISBN 978-80-6296-24-1.

BONĚK, V. a kol.: Lexikon – Daňové pojmy. Sagit, Ostrava 2001, ISBN 80-7208-265-5.

KUBÁTOVÁ, K., VÍTEK, L. Daňová politika teorie a praxe. Kodex Bohemia, Praha 1997. ISBN 80-85963-23-x.

MARKOVÁ, M. Daňové zákony 2009. Grada, Praha 2009. ISBN 978-80-247-2803-2.

VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L.: Daňové právo pro každého. Vox, Praha 1996. ISBN 80-902111-1-9.

VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L.. Daňový systém ČR 2008 aneb učebnice daňového práva. Vox, Praha 2008. ISBN 978- 80-86324-72-2.

VYBÍHAL, V.: Zdaňování příjmů fyzických osob 2007, praktický průvodce. Grada, Praha 2007. ISBN 978-80-247-2096-8.

Internetové zdroje

Daň z příjmů a její optimalizace [online], 2010, [cit. 20. 2. 2010]. Dostupný z www: <<http://www.finance.cz/dane-a-mzda/informace/dan-z-prijmu-tuzemsko/rocni-zuctovani/>>

Daň z příjmů fyzických osob ([online], 2010, [cit. 17. 2. 2010]. Dostupný z www: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/dan-z-prijmu/dan-z-prijmu/1001654/44885/#a7/>>

9 Seznam grafů, schémat a tabulek

Graf č. 1 - Dopady jednotlivých variant na daňovou povinnost

Schéma č. 1 - Daňový mix v českém daňovém systému v roce 2006

Schéma č. 2 -: Sazby daní z příjmu

Tabulka č. 1 - Daně přímé a nepřímé

Tabulka č. 2 - Členění příjmů fyzických osob podléhajících dani z příjmů

Tabulka č. 3 - Paušální výdaje u příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti

Tabulka č. 4 - Tvorba jednotlivých dílčích základů daně

Tabulka č. 5 - Stanovení daňové povinnosti

Tabulka č. 6 - Nestandardní odpočty

Tabulka č. 7 - Slevy na dani

Tabulka č. 8 - Výpočet skutečné daňové povinnosti za rok 2009

Tabulka č. 9 - Daňová povinnost při poskytnutí daru

Tabulka č. 10 - Daňová povinnosti při placení příspěvku na penzijní připojištění

Tabulka č. 11 - Daňová povinnosti při placení úroků z úvěrů na bytové potřeby

Tabulka č. 12 - Kombinace daru, penzijního připojištění a úvěru na bytové potřeby a její dopad na daňovou povinnost

Tabulka č. 13 - Rovnoměrné odpisování

Tabulka č. 14 - Dopad rovnoměrných odpisů na daňovou povinnost

Tabulka č. 15 - Zrychlené odpisování

Tabulka č. 16 - Dopad zrychleného odpisování na daňovou povinnost

Tabulka č. 17 - Dopad paušálních výdajů na daňovou povinnost

Tabulka č. 18 - Rozdělení příjmu na spolupracující osoby a jeho dopad na daňovou povinnost

Tabulka č. 19 - Rozdělení zisku na účastníky sdružení a jeho dopad na daňovou povinnost